

opusdei.org

Un viatge als "slums" de Nairobi

L'endemà de l'últim examen de selectivitat quaranta-dos alumnes del col·legi Viaró Global School de Sant Cugat del Vallès s'enfilen dalt d'un avió rumb als slums de Nairobi a Kenya.

12/07/2024

Als joves catalans els esperen tres setmanes de voluntariat als barris més pobres de Nairobi, coneguts com *slums*. És una experiència que sens

dubte els deixarà una forta empremta.

Fa vuit anys que l'escola Viaró impulsa aquesta activitat. Des del grup inicial format per quinze estudiants, l'èxit de la proposta no ha parat de créixer any rere any; cada curs són molts els alumnes que sol·liciten poder formar part de l'expedició, i cada any molts en quedaran fora per falta de places.

Alguns segurament es poden fer aquestes preguntes: — Què fa tan atractiu un pla que consisteix en lliurar-se del tot als altres durant tres setmanes de les teves vacances, a 8.000 kilòmetres de casa i amb totes les incomoditats i contratemps possibles?

— Com pot ser que tants joves decideixin invertir els primers vint dies de “l'estiu de la seva vida” –amb tot el cansament a sobre pel batxillerat que acaben de finalitzar, i

l'estrès per la pressió d'entrar a la facultat desitjada– en rescatar nens dels carrers víctimes de màfies, en repartir aliments a famílies que viuen entre escombraries, en donar classes en “escoles” als barris més humils de Nairobi?

En Quim Carreras, filòleg, professor de l'escola que acompanya l'expedició, té la seva resposta: “Se’n diu educació en valors. Aquest és el segell d’identitat de les famílies que aposten per escoles com Viaró: els valors de família cristiana, generosa, despresa, que sap estimar (és a dir, amb caritat), que entén que ‘el que cal per esdevenir feliços no és una vida còmoda, sinó un cor enamorat’, com deia tot sovint sant Josepmaria. I aquest mateix esperit és el que l'escola imita i ensenya. Els centenars de nois que any rere any han fet el voluntariat ho tenen ben après, i ho han exercitat a Nairobi, i tots se n’han endut una lliçó de vida”.

Tanmateix, una peça que amb els anys ha esdevingut fonamental en aquest voluntariat de Kenya ha estat en Moses Muthaka, agregat de l'Opus Dei que es va criar als barris marginals de Nairobi i que, “gràcies a això i al seu extraordinari cor ens permet endinsar-nos cada dia en la penosa realitat quotidiana d'aquests enormes assentaments de barraques, entre escombraries i fang”, comenta Carreras.

Sinai Paradise, el segon *slum* més gran de Nairobi

A la zona de Sinai Paradise, dins de Mukuru –el segon *slum* més gran de la capital, amb prop d'un milió d'habitants– en Moses és conegut per pràcticament tothom; ell també coneix molta gent d'allà: en una llibreta anota els noms i les adreces de les famílies que més necessiten els recursos bàsics per sobreviure, i en aquestes persones concentrem la

nostra tasca de repartiment
d'aliments, suport i, en algun cas,
beques d'estudis per als fills.

Una altra missió que en Moses
encomana als voluntaris cada any és
la de visitar diàriament mitja
dotzena d'escoles per aportar-hi
material escolar, fitxes didàctiques i
altres recursos que prèviament han
preparat professors de Viaró per a
ells, i també moltes estones de joc,
cançons i rialles. Una de les coses
que més sorprèn als estudiants és
com els nens somriuen sempre:
acostumats a no tenir materialment
res de res saben viure contents amb
la vida, i l'oportunitat de compartir
amb els 'mzungus' (els 'blancs') uns
dies de jocs i classes l'agraeixen com
el millor regal; "però amb la mateixa
alegria que el reben, cada cop que
marxem ens acomiaden contents i
agraïts, mai tristos o queixosos pel fet
de 'perdre'ns'. Saben viure amb el
que tenen a cada moment, i ho

comparteixen. “God is good all the time”, diuen” segons explica en Quim.

I això, malgrat que la desgràcia plani per damunt dels seus caps. Aquesta passada primavera les pluges torrencials van arrasar àmplies zones dels suburbis. Fins i tot una de les escoles que solem assistir, Utu Wema, s’ha hagut d’aixecar de nou a mig kilòmetre d’on era després que la força de l’aigua l’esborrés del tot el passat mes d’abril.

Algunes escoles a les quals van els ja alumni de Viaró tenen una estructura sòlida, un professorat format i un sistema d’ensenyament programat i reglat, malgrat les necessitats; per exemple, al Holy Spirit és un centre amb més d’un centenar d’alumnes encabits en una quinzena d’aules amb parets de formigó que fa anys s’hi van construir els pupitres de fusta on

encara estudien; però n'hi ha d'altres, com el Brain's Wealth que concentra en un espai total de no més de vint metres quadrats tres aules separades per envans de mig metre que fan a més de pissarra. En paraules dels voluntaris: “Són petites escoles aixecades amb una voluntat admirable, sense recursos materials però amb una increïble vocació de servei als altres per part dels mestres i una sorprenent –i molt edificant– actitud de treball i estudi per part dels seus alumnes, conscients que rebre educació és segurament la seva única porta al futur”.

Visites diàries a centres d'educació especial

El voluntariat també inclou visites diàries a centres d'educació especial; un per a infants i un altre amb adults. Són llocs que impressiona als joves voluntaris per la quantitat de persones que acullen i per la

intensitat emocional que suposa cada visita. Els commou tant la duresa de les seves condicions físiques com l'alegria que expressen amb els crits, les abraçades i les empentes que els regalen dia rere dia.

I després hi ha els nens de Kwetu, un centre que acull nens que malviuen sols, pels carrers del centre de Nairobi. Criatures d'entre 8 i 12 anys, la majoria que han fugit dels maltractament que rebien a casa seva o per altres raons i sovint són captats per màfies que els obliguen a cometre petits furts a canvi de “mantenir-los”. I ho escrivim entre cometes perquè la manera de mantenir-los és fent-los inhalar els efluvis de querosè (combustible d'avió) o de cola. Això els provoca un estat de somnolència, els inhibeix la gana i els converteix en titelles a les mans dels seus captors.

Les monges de Kwetu i la seva fundació treballen per arrencar-los d'aquesta situació i els ofereixen un lloc on viure, reformar-se i rebre escolarització. “Els nostres voluntaris han pogut copçar-ho de primera mà, participant en la recerca d'aquests nois pels carrers de Nairobi i visitant els centres d'acollida i de formació de Kwetu”, explica Carreras.

El projecte solidari es completa amb el treball físic de construcció d'infraestructures a Eastlands College of Technology, una escola de formació professional a tocar del *slum* i que és on mengen i dormen durant les tres setmanes d'estada a Nairobi. Molts dels alumnes d'Eastlands venen dels *slums* i per a ells és una oportunitat per formar-se tècnicament donant-los un futur professional que els canvia la vida i la de les seves famílies. A Eastlands cada estiu hi col·laboren en alguna millora d'instal·lacions; enguany han

estat unes plaques solars, el curs passat un magatzem, altres anys un pou, una pista de bàsquet...

Un viatge que va més enllà de tres setmanes de voluntariat

Costejar el material d'aquests projectes, així com l'import del viatge i també els diners que donen per a beques escolars o universitàries s'aconsegueix a través d'activitats solidàries que organitzen els nois voluntaris de Viaró durant tot l'any escolar previ al seu voluntariat. Ja són tradició el calendari del col·legi, el torneig de pàdel Open Nairobi, el torneig de futbol Kenya Cup, la venda de samarretes, el servei de food truck en els esdeveniments festius de Viaró, així com la recaptació de taquilla de les obres de teatre i teatre musical dels grups artístics de pares, així com un concert de rock a la sala Luz de Gas, i diversos sortejos

benèfics de samarretes de clubs de futbol i altres sponsors...

Gràcies a tot això cada any es pot fer una aportació econòmica molt important per als diversos projectes d'en Moses, per a Eastlands i per a altres iniciatives. Son conscients que –com sempre– la contribució material que es pot donar és un gra de sorra en un desert i per això, si es pot, els agrada posar cara a les persones a qui ajuden: la d'en Joseph, a qui van becar fa tres anys perquè completés els estudis universitaris mentre es feia càrrec dels seus germans i la seva mare vídua. Gràcies al ajut en Joseph té avui un contracte en una empresa important on, fins i tot, l'han designat recentment 'millor empleat del mes'.

Els joves no obliden la cara d'una mare de tres fills de cinc, quatre i divuit mesos que els va posar la pell de gallina quan li van portar una de

les bosses amb menjar per a una setmana. Entre llàgrimes els va dir que feia gairebé dos dies que no havien menjat res, que pensava que moririen tots al *slum*, i que el seu ajut havia estat providencial. O la cara d'aquell nen que van trobar inhalant cola, a qui –com a tants altres com ell– van donar un entrepà i li van parlar de Kwetu. Ell els va seguir fins al parc on l'autocar els tornava a Eastlands i els va suplicar que li escrivíssim en un tros de cartró el telèfon de Kwetu, que volia anar-hi fos com fos...

En Quim comenta que “el tòpic diu que amb experiències com aquesta t'emportes sempre molt més del que dones. És cert. El primer contacte dels nois amb la realitat del *slum* els deixa en xoc; sembla mentida que hi pugui haver tanta gent vivint en la misèria. Però l'alegria d'aquesta gent es contagia i de seguida el paisatge canvia: deixes de veure les

muntanyes de deixalles, la brutícia, el fang. Només hi ha persones, infants i grans, felices de veure't amb qui comparteixes un joc, una cançó, un llapis o una lliçó. Per això, Father Edward –un sacerdot espanyol que duu més de quinze anys a Kenya– quan li preguntàvem què ens havíem d'emportar a casa de tot plegat ens responia sense pensar-hi gens: —No us queixeu”.

I no els ho deia perquè alguns dies els faltés l'aigua als lavabos o les dutxes d'Eastlands, o pels mosquits, els mals de panxa o un menú bo però poc variat del menjador. Ho deia per la forma de viure la vida de cada cop més gent de la societat occidental, “malauradament tan incapaç de veure mes enllà del que els satisfà a ells mateixos i per això tan poc capaços de suportar les contradiccions normals de la vida”.

Alçar la mirada del mòbil, per ser part de la foto

Sense pretendre-ho, el fet que els voluntaris només tinguessin el mòbil mitja hora cada tres o quatre dies, va contribuir a alçar la mirada, els va ajudar diuen a posar la persona en directe, per davant de tot. No només perquè això els facilitava la convivència –les converses, els jocs, les bromes, l'amistat– sinó perquè permetia focalitzar la mirada i les accions en les persones “reals” que tenien al davant en comptes de mostrar-les a través d'un selfie permanent. Fins i tot les entranyables cuineres d'Eastlands els preguntaven si els adolescents al seu país no usen mai el mòbil. Els van explicar que sense mòbil deixes de fer fotos i esdevents tu part de la foto, una foto en què apareixes cara a cara amb el dolor, la tendresa, la caritat. I descobreixes la felicitat de servir i

compartir... i no precisament a les xarxes.

Al final els nois mateixos van agrair aquest ús tan limitat dels telèfons; havia estat un ingredient més de la seva experiència de despreniment, de donar-se, de servir. I de ser sentir-se'n orgullosament feliços.

Durant les tres setmanes de voluntariat va haver-hi moments per a tot, des de l'evasió de l'esport — amb la petanca disputant-li el protagonisme al futbol— fins a la introspecció personal que fa plantejar-se el sentit de la vida; les misses diàries, sempre voluntàries, van ser cada dia més concorregudes, més greus, més autèntiques. També el res del Rosari que solien fer sempre al vespre.

Quim Carreras, a més de mestre, dramaturg i pare de família, resumeix així aquesta experiència que ha viscut per segon any: “En

aquells moments de recolliment és on amb més claredat es percep la crida profunda de Déu; la resposta serà personal, diversa i lliure però per a tots els qui han passat per un voluntariat la veu a cau d'orella és la mateixa i queda dins del cor per sempre. I passa així cada any. Sempre marxes de Nairobi amb la motxilla ben plena: el voluntariat comença quan tornes a casa”.

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca-es/article/un-viatge-als-
slums-de-nairobi-voluntariat-viario/](https://opusdei.org/ca-es/article/un-viatge-als-slums-de-nairobi-voluntariat-viario/)
(21/03/2026)